

เรื่อง : โครงการ “แนวทางการสร้างศูนย์การเรียนรู้ภาษา – วัฒนธรรมชุมชน ต.ปทุมวาปีที่
เหมาะสมกับกลุ่มชาติพันธุ์โซ (ทะวืง) ญ้อ ภูไท และลาว ต.ปทุมวาปี อ.ส่องดาว จ.สกลนคร”
ผู้วิจัย : นายสีลา สีดาติษฐ์ และคณะ

บทคัดย่อ

โครงการ “แนวทางการสร้างศูนย์การเรียนรู้ภาษา – วัฒนธรรมชุมชน ต.ปทุมวาปีที่เหมาะสมกับกลุ่มชาติพันธุ์โซ (ทะวืง) ญ้อ ภูไท และลาว ต.ปทุมวาปี อ.ส่องดาว จ.สกลนคร” วัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ 1) เพื่อศึกษารวบรวมข้อมูลชาติพันธุ์ทั้งสี่เผ่า 2) เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างศูนย์การเรียนรู้ ๔ ที่เหมาะสม และ 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างศูนย์การเรียนรู้ ๔ และแนวทางการทำให้ศูนย์การเรียนรู้ ๔ มีชีวิตชีวา มีความเคลื่อนไหวโดยคนในชุมชน

ขอบเขตในการศึกษาคือ พื้นที่ตำบลปทุมวาปี อำเภอส่องดาว จังหวัดสกลนคร ทั้ง 4 ชนเผ่า คือ กลุ่มโซ (ทะวืง), กลุ่มญ้อ, กลุ่มภูไท และกลุ่มลาว ครอบคลุมทั้ง 12 หมู่บ้านได้แก่ บ้านหนองแขว บ้านหนองม่วง บ้านหนองเจริญ บ้านดงสร้างคำ บ้านโพนสว่าง บ้านปทุมวาปี บ้านโนนนิม บ้านถ้ำตัว บ้านทรายทอง บ้านท่าวัด บ้านบ่อแกน้อย และบ้านบ่อแกใหญ่ การดำเนินงานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ สร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน รวมทั้งสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน โดยมีวิธีการวิจัยคือ การประชุมกลุ่มย่อย (focus group) การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเก็บข้อมูลเชิงลึกด้วยวิธีการสัมภาษณ์ รวมทั้งยังมีการวิเคราะห์ร่วมกัน

การทำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เกิดขึ้นมาจากความต้องการของชุมชน โดยมีความคาดหวังว่าจะเป็นสถานที่ที่เก็บรวบรวมสิ่งของและความรู้ต่าง ๆ ของชนสี่เผ่าในตำบลปทุมวาปี เป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อให้เด็ก ๆ เยาวชนในชุมชนตำบลปทุมวาปีได้เรียนรู้ และสืบสานต่อไป อีกทั้งยังเป็นสถานที่ซึ่งให้คนภายนอกได้รู้จักของดี หรือวัฒนธรรม ความเป็นตัวตนของคนสี่เผ่า จากความคาดหวังนี้ทีมวิจัยจึงได้มีแนวคิดที่จะทำศูนย์การเรียนรู้ เพื่อให้เป็นศูนย์กลางรวบรวมข้อมูล และเป็นใช้พื้นที่ภายในชุมชนเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้อีกทอดหนึ่ง เพื่อให้เห็นวิถีชีวิต การได้รู้จักของจริง อีกทั้งยังทำให้ศูนย์การเรียนรู้ไม่ได้จำกัดอยู่แค่ภายในห้องสี่เหลี่ยมเท่านั้น ทำให้เกิดผลงานต่าง ๆ เช่น เกิดแผนที่ตำบลปทุมวาปี ได้ข้อมูลประวัติหมู่บ้านทั้ง 12 หมู่บ้าน ได้ข้อมูลประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมชนเผ่าทั้ง 4 ชนเผ่า ได้ข้อมูลของดีทั้งสี่ชนเผ่า ได้แก่ ข้อมูลภาษาโซ (ทะวืง) มีแหล่งเรียนรู้ที่บ้านหนองม่วง ผ้าย้อมคราม (กลุ่มภูไท) มีแหล่งเรียนรู้ที่บ้านปทุมวาปี กะบอง หรือขี้ได้ มีแหล่งเรียนรู้ที่บ้านดงสร้างคำ เสือผือ มีแหล่งเรียนรู้ที่บ้านบ่อแกน้อย ปฏิทินวัฒนธรรมของคนทั้งสี่เผ่า เกิดแบบจำลองศูนย์การเรียนรู้ภาษา – วัฒนธรรมสี่ชนเผ่า และภาพวาดวัฒนธรรม ตำบลปทุมวาปี อำเภอส่องดาว จังหวัดสกลนคร เกิดแผนพับประชาสัมพันธ์ศูนย์การเรียนรู้ภาษา – วัฒนธรรมสี่ชนเผ่า เกิดการประสานงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล กล่าวคือ ได้มีการขอความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้อนุเคราะห์สถานที่ในการจัดทำศูนย์การเรียนรู้ ๔